

Laboratoriemedicin

Giltig från och med 2026-04-24
Godkänd av Kundgruppen
Version 2.0

Cervixcytologi – Egenprovtagning för HPV

Bakgrund

Livmoderhalscancer orsakas nästan alltid av HPV, humant papillomvirus. Vaginalt egenprov kan med hög säkerhet visa vem som är infekterad med HPV. Om egenprovet är positivt behövs uppföljande prov från livmoderhalsen, som tas av barnmorska. Om även detta är positivt kommer cellerna från livmoderhalsen att undersökas i mikroskop (cytologi) och om cellerna är avvikande kommer kvinnan att kallas till gynekolog för undersökning av livmodertappen. Om cellförändringar upptäcks i tid kan utveckling av cancer undvikas. Screeningen som infördes i Sverige i slutet av 1960-talet har halverat antalet fall av livmodercancer. Observera att HPV-infektioner är vanliga och oftast läker ut utan att orsaka cellförändringar eller cancer. Det är ändå viktigt att delta i screeningen då detta ger minskad risk för livmoderhalscancer.

Svar/Tolkning/Bedömning

- Mellan 23 och 49 år. Om HPV finns i provet, skickas kallelse för en uppföljande provtagning hos barnmorska. Lågonkoga HPV-typer hos kvinnor under 33 år behöver ej följas upp med prov hos barnmorska.
- Mellan 50 och 70 år. Om HPV finns i provet, skickas kallelse för en uppföljande provtagning hos barnmorska.
- 64 år eller äldre. Om provet inte innehåller HPV, behöver inga fler provtagningar göras.

HPV typer

Enskilda svar på följande HPV-typer: 16,18, 31, 45, 51, 52

Grupperade svar:

HPV 33 och/eller 58

HPV 56,59 och/eller 66

HPV 35,39 och/eller 68

Metodik/mätprincip

HPV-virus påvisas med DNA-analys (PCR). Analysen ger svar för olika HPV-typer eller grupper av HPV-typer. Högrisk-HPV delas in i grupper beroende på hur vanliga de är som orsak till livmoderhalscancer. Följande HPV typer kan påvisas: Högonkogena: 16, 18, 45. Medelrisk: 31, 33, 52, 58. Lågonkogena: 35, 39, 51, 56, 59, 66, 68.